

شبیه سازی زمین لرزه فرضی در کلانشهر مشهد با رویکرد مدیریت بحران

آزاده منیری مقدم^{۱*}، مهدی بازرگان^۲

۱- کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه فردوسی (azadeh.monirimoghadam@mail.um.ac.ir)

۲- کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه فردوسی (mehdibazargan67@yahoo.com)

چکیده

پدیده زلزله، جزء سوانح طبیعی است که همه ساله خسارات جانی، مالی و زیست محیطی فراوانی بر جای می گذارد. ایران در ردیف ۱۰ کشور بلاخیز دنیا است و زلزله مسبب بیشترین تلفات انسانی آن می باشد. کمربند زلزله ۹۰ درصد خاک کشور ما را در بر گرفته است و زلزله مخرب ترین پدیده طبیعی شناخته شده در آن می باشد. در طی چند سال اخیر وقوع چند زمین لرزه متوسط و کوچک و آسیب دیدگی بسیاری از بناهای شهری و روستایی، هشدارهای پیاپی به ایرانیان داده است، این هشدارها ناشی از عدم ساخت وساز اصولی و عدم رعایت آیین نامه های ساختمانی و آیین نامه زلزله (۲۰۰۸)، در شهر ها به طور دقیق است. کلانشهر مشهد با پتانسیل لرزه خیزی بالا و شرایط نامطلوب شهرسازی همچون پراکندگی بافت فرسوده و عدم استحکام ساختمان ها و مجاورت با گسل های فعال آسیب پذیری بالایی را متحمل می شود. در مقاله حاضر با شبیه سازی زمین لرزه فرضی در کلانشهر مشهد با رویکرد مدیریت بحران با ایجاد آمادگی قبل از بحران، میزان آسیب پذیری شهر را در برابر زلزله به حداقل رساند و همچنین از افزایش تلفات انسانی در زمان وقوع حوادث جلوگیری نماید. در ابتدا برای جمع آوری داده ها و اطلاعات از روش اسنادی- کتابخانه ای استفاده شده است و همچنین برای تجزیه و تحلیل داده ها و اطلاعات از نرم افزار ArcGIS استفاده شده است. نتایج شبیه سازی نشان دهنده می باشد که با توجه به اینکه بیشترین تعداد گسل در مشهد در قسمت جنوبی (ارتفاعات جنوبی مشهد) این شهر قرار دارد مناطق غربی و جنوبی مشهد کمترین میزان آسیب پذیری را در برابر زلزله دارند. قسمت های شمالی و مرکزی مشهد به دلیل وجود بافت فرسوده و نیز محلات حاشیه نشین و همچنین وجود مسکن غیراستاندارد و مقاوم بیشترین میزان آسیب پذیری را دارند.

واژه های کلیدی: شبیه سازی، زمین لرزه، مدیریت بحران، مشهد.